

Elevmanual
til det afsluttende eksamensforløb i
Almen Studieforbereelse
3g, forår 2018

Indhold:

I. Den afsluttende prøve, herunder:

- Emne(r)
- Overordnede problemstillinger
- Rammer for fagkombinationer
- UVM's elektroniske ressourcerum

II. Prøvens 3 elementer, herunder:

- Synopsis
- En individuel mundtlig fremlæggelse
- En uddybende dialog og studierapporten

III. Faglige mål og bedømmelseskriterier

IV. Hvordan kommer jeg i gang?

V. Flere oplysninger

VI. Aktivitetsplan for det afsluttende prøveforløb i almen studieforbereelse

I. Den afsluttende prøve i almenstudieforberedelse

Den afsluttende prøve i almen studieforberedelse er en **mundtlig prøve med et skriftligt oplæg**.

Det skriftlige oplæg laver du i perioden fra den 29. januar til den 21. marts 2018, mens den mundtlige prøve afholdes i løbet af eksamensperioden maj-juni 2018. Datoen for den mundtlige prøve vil fremgå af din personlige eksamensplan, som du får udleveret i uge 21.

Det er Undervisningsministeriet, der udstikker de overordnede rammer for den afsluttende prøve i almen studieforberedelse.

Undervisningsministeriet udmelder den 29. januar:

- **Emne(r)**, der er angivet i overskriften (der kan være flere emner)
- **Overordnede problemstillinger**, som vil være angivet i en relativ kort tekst.
- **Rammer for fagkombinationer**, det vil sige inden for hvilke fag eller grupper af fag du skal vælge dine "to bærende fag".

Samtidig hermed offentliggør ministeriet et elektronisk **ressourcerum** med materiale, der kan fungere som udgangspunkt for arbejdet med emnet.

Ressourcerummet er et inspirationsmateriale, der kan fungere som udgangspunkt for dit arbejde med emnet. Det er udformet, så du har mulighed for hurtigt at orientere dig i materialer, der uddyber eksamensopgavens problemstillinger.

Ressourcerummet vil bestå af:

- et antal artikler, kronikker, essays eller lignende sammenhængende tester, der belyser opgaveformuleringen fra en række forskellige vinkler
- materialer (tekst, billeder, film, lyd...) præsenteret i kort form (manchetter, der fx kan indeholde korte citater), med links eller andre henvisninger
- henvisning til litteratur, til leksika, portaler og andre steder, hvor der kan hentes overblik af biblioteksmæssig karakter.

II. Prøvens 3 elementer

Prøven i almen studieforberedelse er anderledes end de fleste afsluttende prøver, du har kendt hidtil. Der er tre elementer i den afsluttende prøve:

1. **Synopsis**, der er det skriftlige oplæg til den mundtlige prøve. Se også afsnit II.1.
2. **En individuel mundtlig fremlæggelse**, der via et talepapir tager udgangspunkt i synopsis. Fremlæggelsen må max. være 10 minutter. Se også afsnit II.2.
3. **En uddybende dialog** mellem dig og eksaminator/censor. I dialogen kan der yderligere stilles spørgsmål med udgangspunkt i din **studierapport**, som du skal medbringe ved prøven. Fremlæggelsen og dialogen behøver ikke at være klart adskilte, men det er dig, som har udspillet. Se også afsnit II.3.

Eksaminationstiden ved den mundtlige prøve er 30 minutter pr. elev. Der er ingen forberedelsestid.

II.1. Synopsen

Synopsen udgør det skriftlige oplæg til den afsluttende mundtlige eksamen i almen studieforbereelse. I læreplanen for almen studieforbereelse er der formuleret, hvilke elementer synopsen skal indeholde. Nedenfor er læreplanens angivelse af indhold markeret med fed skrift.

- **Titel på emnet og angivelse af fagkombination.** Ved angivelse af fagkombinationen anføres niveauer og hovedområder for de indgående fag.
- **Problemformulering.** Synopsens *problemformulering* er kort og fortæller præcist og afgrænset, hvad opgaven drejer sig om. Den kan bestå af:
 - et eller flere sammenhængende spørgsmål
 - en kort beskrivelse af sammenhængende fænomener eller udsagn, du ønsker at redegøre for/beskrive, klassificere, analysere og fortolke, diskutere, integrere, vurdere
 - en påstand, du vil argumentere for.

Problemformuleringen behøver ikke at være skrevet som deciderede spørgsmål, men en god problemformulering vil oftest kunne omdannes til spørgsmål. Jo mere præcis og afgrænset en problemformulering er, jo lettere vil du kunne holde fokus under hele processen fra udarbejdelsen af synopsis til fremlæggelsen og dialogen ved eksamen. En præcis og afgrænset problemformulering giver samtidig bedre muligheder for at opfylde kravet til synopsis om, at der gives en sammenfattende konklusion, som er klart relateret til problemformuleringen. Vejen til en præcis problemformulering kan starte med et elevudkast, som vejlederne reagerer på, og som efterfølgende skærpes i løbet af skriveprocessen.

Som du sikkert har bemærket, er ovenstående definition af en problemformulering bredere end den måde, du har lært at problemformulere på igennem andre større opgaver i dit gymnasieforløb. Bombe to: *en kort beskrivelse af sammenhængende fænomener eller udsagn, du ønsker at redegøre for/beskrive, klassificere, analysere og fortolke, diskutere, integrere, vurdere* er den beskrivelse af en problemformulering, som du kender fra tidligere opgaver; altså den beskrivelse, der indeholder angivelse taksonomiske niveauer. Som det fremgår af ovenstående kan en problemformulering i en AT-synopsis også udgøres af *et eller flere sammenhængende spørgsmål* eller *en påstand, som du vil argumentere for*, jf. ovenfor

- **Præsentation af de underspørgsmål, der er arbejdet med.** For at kunne besvare din Problemformulering, stiller du en række underspørgsmål.
- **Diskussion af, hvilke materialer, teorier og metoder der er relevante i arbejdet med underspørgsmål.** Med *materiale* (eller empiri) forstås data og materiale, som indgår i eller er genstand for undersøgelsen. *Metode* defineres som en systematisk måde at behandle materiale og data på. Begrebet *teori* bruges her til at betegne et system af læresætninger, antagelser, begreber eller modeller. Materialer, teorier og metoder afspejler den faglige og videnskabelige proces, der gør det muligt at undersøge og skaffe sig sikker viden om et problem eller fænomen. Det første skridt i processen er at skaffe sig pålidelige oplysninger om problemet/fænomenet. Det andet er at behandle oplysningerne korrekt for at opnå et resultat, og det tredje er at benytte sig af intellektuelle redskaber til at beskrive og forklare resultatet. *Materialer* kan fx bestå af statistikker, kildetekster, arkæologiske fund, eksperimenter og iagttagelser. Materialet kan også være sproglige eller kunstneriske udtryksformer som billedkunst, teater, musik og skønlitteratur. *Metoder:* Kvantitative og kvalitative undersøgelser inden for samfundsfag er eksempler på metoder. Tekstanalyse og fortolkning på nykritisk eller psykoanalytisk grundlag er eksempler

på metoder inden for litteraturfag som dansk og sprogfag. Eksperimenter og opstilling af matematiske modeller er metoder, der benyttes hyppigt i naturvidenskabelige fag. Kontrollerede kliniske undersøgelser med brug af statistiske test er metoder, der anvendes inden for medicinsk forskning. Kildekritik er en metode inden for historiefaget.

Teorier: Proteinsyntesen, teorien for radioaktive stoffers henfald, lineær programmering, ligevægtsloven for homogene og heterogene ligevægte og klimamodeller er eksempler på naturvidenskabelige teorier. Inden for litteraturforskning er den nykritiske metodes opfattelse af, hvad et litterært værk er, en teori, og aktantmodellen er et eksempel på et element fra den strukturalistiske teori om en tekst. Monetarisme er en teori i den del af samfundsvidenskaberne, der beskæftiger sig med økonomi; i sociologien anvendes fx argumentations- og effektteorier. Ødipuskomplekset er en teori inden for psykologien.

Materiale, metode og teori er en opdeling af den arbejdsproces, der skal til for at producere viden. I arbejdsprocessen griber de tre led ind i hinanden, og ofte kan leddene ikke helt adskilles fra hinanden. Man kan sige, at metoden er bindeleddet mellem teori og empiri. I diskussionen af *materialer, teorier og metoder*, der er relevante i arbejdet med underspørgsmål, forventes det, at du redegør for og diskuterer de indgående fags metoder og/eller teorier, som de afspejles i det valgte materiale og i din egen måde at arbejde med materialet og emnet på. Det vigtigste er ikke, at du kan sætte en etiket på metoder, som fx hermeneutik, men at du kan reflektere over metoder og teori i materialet og i din egen fremgangsmåde. Refleksioner over metode og teori behøver ikke nødvendigvis at optræde i et selvstændigt afsnit, men kan integreres i uddybelsen af underspørgsmål.

Eventuelt anvendte begrebspår bør også præsenteres i denne del af synopsisen.

- **Konklusioner på arbejdet med de enkelte underspørgsmål.** Det vil sige delkonklusioner, som forstås som besvarelsen af de enkelte underspørgsmål.
- **En sammenfattende konklusion, som er klart relateret til problemformuleringen, herunder formulering af spørgsmål til videre undersøgelse**
- **Litteraturliste**
- **En perspektivering til underspørgsmål, teorier og metoder fra studierapporten.**

II.2. Disposition/talepapir til den mundtlige fremlæggelse

Fremlæggelsen ved den mundtlige prøve skal ikke være en oplæsning af synopsis, og synopsis vil sjældent kunne anvendes som en god disposition for en kort og koncentreret fremlæggelse. En disposition eller et talepapir kan tjene til at holde den røde tråd og bør være udformet, så den støtter en fri præsentation uden egentlig oplæsning. Dispositionen eller talepapiret bør kunne rummes på én A4-side, og kan indeholde:

- En indledning, hvor du præsenterer emnet og problemformuleringen. Det er vigtigt for sammenhængen i fremlæggelsen, at undersøgelsens hovedresultater præsenteres i denne første fase.
- En punktstilling med hoved- og underpunkter om de underspørgsmål fra synopsis, som du har nævnt vil blive forklaret og uddybet ved eksamen. Du bør undgå at skrive helsætninger i talepapiret, da dette vil have karakter af skriftsprog og let kan forlede til oplæsning
- En gennemgang af evt. nyt stof, der er kommet til, siden synopsis blev skrevet

- En redegørelse for, hvordan fagenes metoder er blevet anvendt, og for hvorledes det faglige samspil har givet en indsigt, som fagene hver for sig ikke alene kunne give
- En udvidet perspektivering eller en revideret konklusion på baggrund af evt. nyt stof
- En kobling til elementer fra studierapporten

I udarbejdelsen af talepapiret bør du samtidig overveje, hvordan og med hvilke eventuelle hjælpemidler det skal præsenteres.

II.3. Den uddybende dialog

Undervejs i talepapiret kan du give forslag til emner for den efterfølgende dialog, fx konsekvenser, metodeproblemer, perspektiver.

De tre elementer er hver for sig vigtige, og derfor er det af afgørende betydning, at du foretager nogle præcise valg: Hvilke elementer i min undersøgelse præsenterer jeg hvor?

Synopsiseksamen – generelle råd

- Etablér sammenhæng mellem de tre dele
- Brug det skriftlige som springbræt for det mundtlige
- Brug fremlæggelsen som springbræt for diskussionen
- Udfold det mest interessante/det mest selvstændige i den mundtlige del, og præsenter dette i en kort stikordsagtig form i synopsisen
- Skriv i synopsisen, hvilke elementer der præsenteres mundtligt
- Synopsis skal ikke være en stil eller en afrundet rapport
- Synopsis skal være ekstra stramt struktureret.

I forberedelsen til den mundtlige eksamen forventes det, at du genlæser og gentænker din synopsis med henblik på at planlægge den mundtlige fremlæggelse og dialog.

III. Faglige mål og bedømmelseskriterier

I forlængelse af den mundtlige prøve får du én karakter. Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilket omfang du lever op til de faglige mål, som er angivet nedenfor. Herudover lægges der vægt på, hvordan du udvælger, strukturerer og formidler det faglige stof.

Oplæsning fra synopsis eller talepapir bidrager ikke med noget positivt i forhold til karaktergivningen, men valget af et citat eller af et datamateriale og kommenteringen af dette kan naturligvis tælle positivt.

De **faglige mål** med almen studieforberedelse er, at du skal kunne:

- opnå viden om et emne ved at kombinere flere forskellige fag og faglige hovedområder
- anvende forskellige metoder til at belyse et komplekst problem
- forstå enkeltfaglig viden som bidrag til en sammenhængende verdensforståelse
- vurdere, hvorledes et givet emne indgår i større historiske og/eller nutidige sammenhænge
- vurdere forskellige fags og faglige metoders muligheder og begrænsninger
- anvende indsigt i elementær videnskabsteori og videnskabelige ræsonnementer til at formulere og reflektere over underspørgsmål af enkeltfaglig, flerfaglig og fællesfaglig karakter.

IV. Hvordan kommer jeg i gang?

For at være sikker på, at valget af emne kan danne basis for en undersøgelse, kan du og/eller din vejleder i den indledende arbejdsfase stille følgende spørgsmål:

- Hvad spørges der om? (Vær præcis. Hvad er undersøgelsens hovedspørgsmål? Dette skal senere danne grundlag for problemformuleringen)
- Hvorfor spørges der? (Hvorfor er det interessant? Hvad er undersøgelsens faglige formål?)
- Hvilket materiale undersøges? (Empiri? – Data? – Fænomener? – Artikler? – Bøger?)
- Hvilken teori / hvilke metoder skal anvendes? (Hvilke fag er i spil? Hvilke områder af fagene? Hvilke faglige metoder?)
- Hvordan vil du gå frem i din undersøgelse? (Har du en arbejdsplan og første rå disposition til synopsis?)

V. Flere oplysninger:

Oplysningerne i denne manual bygger på Undervisningsministeriets læreplan for og vejledning til almen studieforberedelse fra henholdsvis juni 2013.

Du kan finde alle dele på UVM's hjemmeside på adresserne:

Læreplan: <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=152507#Bil9>

Undervisningsvejledning: <https://www.uvm.dk/gymnasiale-uddannelser/fag-og-laereplaner/laereplaner-2013/fag-paa-stx>

- vælg almen studieforberedelse og: vejledning

Januar 2018/LL

VI. Aktivitetsplan for det afsluttende prøveforløb i almen studieforberedelse

Dato	Aktivitet																																
29. januar Kl. 9.40 I Quben	<p>Du får udleveret opgaveformuleringen, som indeholder årets emne, de overordnede problemstillinger i tilknytning til emnet, samt rammerne for den fagkombination, du skal vælge at skrive inden for.</p> <p>Samtidig får du adgang til en hjemmeside med årets ressourcerum. Efter en kort introduktion går klasserne ud og arbejder med at finde gode vinkler på sagen. Dette har I resten af 2. lektion og 3. lektion til.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Klasse og studieretning</th> <th>Klasselærer</th> <th>Andre undervisere</th> <th>Lokaler</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>3a EN, SP, KI, Me</td> <td>JH</td> <td>LT</td> <td>104</td> </tr> <tr> <td>3b MU, EN, Ma</td> <td>Hu</td> <td>Ny</td> <td>103</td> </tr> <tr> <td>3c SA, EN/eø, Ma</td> <td>Ha</td> <td>AP</td> <td>114</td> </tr> <tr> <td>3f EN, Sa, ps</td> <td>KJ</td> <td>TD</td> <td>111</td> </tr> <tr> <td>3x Ma, Fy, Ke</td> <td>JU</td> <td>JM, Hn</td> <td>113A</td> </tr> <tr> <td>3y MA, Fy, bt</td> <td>Sk</td> <td>JF</td> <td>217</td> </tr> <tr> <td>3z BI, Id, Ma</td> <td>HJ</td> <td>CJJ, CC</td> <td>115</td> </tr> </tbody> </table> <p>Seancen slutter 12.05.</p>	Klasse og studieretning	Klasselærer	Andre undervisere	Lokaler	3a EN, SP, KI, Me	JH	LT	104	3b MU, EN, Ma	Hu	Ny	103	3c SA, EN/eø, Ma	Ha	AP	114	3f EN, Sa, ps	KJ	TD	111	3x Ma, Fy, Ke	JU	JM, Hn	113A	3y MA, Fy, bt	Sk	JF	217	3z BI, Id, Ma	HJ	CJJ, CC	115
Klasse og studieretning	Klasselærer	Andre undervisere	Lokaler																														
3a EN, SP, KI, Me	JH	LT	104																														
3b MU, EN, Ma	Hu	Ny	103																														
3c SA, EN/eø, Ma	Ha	AP	114																														
3f EN, Sa, ps	KJ	TD	111																														
3x Ma, Fy, Ke	JU	JM, Hn	113A																														
3y MA, Fy, bt	Sk	JF	217																														
3z BI, Id, Ma	HJ	CJJ, CC	115																														
29. januar.-31. januar	Du orienterer dig i ressource rummet og gør dig de første overvejelser om fag og emne og begynder eventuelt også at lede efter yderligere materiale.																																
31. januar	Første vejledningsrunde: dit normale skema er ryddet i 2 lektioner.																																

3. og 4. lektion	Du arbejder i stedet med opgaven under vejledning af nogle lærere, der repræsenterer alle fag.
1.- 6. februar	Du arbejder videre med ideerne eller andre ideer og skal skriftlig formulere – i stikordsform – hvilket emne, hvilke underspørgsmål og hvilke materialer du gerne vil arbejde med, samt hvilke to fag, der skal være bærende.
6. februar 2. og 3. lektion	Anden vejledningsrunde: Dit normale skema er ryddet i 2 lektioner. Du får mundtlig respons på dit oplæg. Alle valgte fag er repræsenteret på lærersiden.
8. februar	Du afleverer dit valg af fagkombination på lectio senest kl. 9.40. Skolen tildeler dig herefter vejleder(e)
1. og 2. marts	Dit normale skema er ryddet. Af skemaet fremgår det, hvilke timer de forskellige vejledere vil være til stede. Målsætning med dagene: Du præsenterer vejlederne for udkast til problemformulering samt for et antal underspørgsmål, der efter planen skal indgå. Vejlederne giver kritisk respons under overskriften: Er dette eksaminerbart – åbner dette mulighed for at evaluere de faglige mål?
19. og 20. marts	Dit normale skema er ryddet. Af skemaet fremgår det, hvilke timer de forskellige vejledere vil være til stede. Målsætning med dagene: Du sammenfatter dit materiale i en synopsis, og præsenterer vejlederne for nogle af de valg, du har truffet mht. hvilke underspørgsmål og konklusioner, der hovedsageligt udfoldes i synopsisen, hvilke der hovedsageligt reserveres til den mundtlige fremlæggelse, og hvilke ideer der er til samtaledelen.
21. marts senest kl. 9.25	Synopsen afleveres i to eksemplarer på kontoret. Desuden skal du uploade et eksemplar i Lectio.
maj-juni	Du udarbejder disposition/talepapir til den mundtlige eksamen og sikrer, at studierapporten er opdateret og i orden.
maj-juni	Mundtlig eksamen, hvor du via et talepapir præsenterer dit stof med udgangspunkt i synopsisen, og hvor studierapporten skal foreligge.